

Tiedote

Vanhojen ihmisten sosiaalinen eristyneisyys – sosiaaliset, tilalliset ja informaatioteknologiaan liittyvät tekijät (AISOLA)

Pyydämme Teitä osallistumaan tutkimushaastatteluihin, jotka koskevat iäkkäiden ihmisten hyvinvointia ja sosiaalisia suhteita sekä näkemyksiä siitä miten oma asuinympäristö, sosiaaliset suhteet, palvelut, rakennettu ja luonnonympäristö, sekä teknologia vaikuttaa mahdollisuuksiin tavata muita ihmisiä, hoitaa omia asioita sekä osallistua kaikenlaiseen toimintaan oman kodin ulkopuolella. Tämä laadullinen aineistonkeruu on osa laajempaa tutkimushanketta (AISola), jota johtaa professori Fernando Nieto Ferdandez. Tutkimushanke kuvataan alempana.

Tutkimuksen tarkoitus

Tutkimushankkeessa selvitetään iäkkäiden ihmisten hyvinvoinnin ulottuvuuksia ja sitä, miten sosiaalinen ympäristö, rakennettu ympäristö ja teknologia on yhteydessä sosiaaliseen hyvinvointiin ja sosiaalisiin suhteisiin omalla asuinalueella. Tutkimukseen osallistumisesta ei makseta palkkiota, mutta tutkimukseen osallistumisesta ei koidu osallistujille kuluja.

Tutkimuksen kulku

Tämä laadullinen haastattelu- ja havainnointiaineisto kootaan syksyllä 2022. Aineistonkeruu toteutetaan syyskuu 2021 – marraskuu 2021 välisenä aikana, mikäli Covid-19 pandemian aiheuttamista rajoituksista on voitu kokonaan luopua. Mikäli Covid-19 pandemiaan liittyvät tapaamisrajoitukset jatkuvat edelleen syksyllä 2021, niin aineistonkeruu siirretään tapahtuvaksi tammikuu 2022 – maaliskuu 2022 välisenä aikana.

Ensin toteutetaan kasvokkaiset yksilöhaastattelut, ja sen jälkeen sovitaan kävelyhaastattelut. Kävelyhaastattelut toteutetaan kasvokkaisten haastatteluiden jälkeen kunkin henkilön kanssa erikseen sovitulla tavalla. Tapaamiskertoja on tarpeen mukaan 2–3, ja niihin varataan aikaa 1,5-3 tuntia/kerta, mutta lopullinen kesto määräytyy tutkittavan toiveiden ja tarpeiden mukaan. Kävelyhaastatteluissa kävellään yhdessä tutkijan kanssa arkinen kävelyreitti ja keskustellaan siitä, millaista omalla asuinalueella on liikkua, keitä tavataan ja miten asiointi sujuu, sekä siitä onko teknologia näkyvissä ja käytössä liikkeessä. Osallistujia on 15–25. Tutkittavilta kerätään etu- ja sukunimi, yhteystiedot (osoite, puhelinnumero) yhteydenottoja varten. Heiltä kysytään ikä, avioasema, perhesuhteet sekä sosiaalisesta verkostosta. Haastatteluissa käsitellään sitä, miten digitalisaatio näkyy yhteiskunnassa ja omassa arjessa. Digitalisaatio viittaa erilaisten tietoteknisten laitteiden lisääntymiseen sekä erilaisten palveluiden (esim. pankki- ja kauppapalvelut, julkiset palvelut) hoitamista internetin kautta. Haastatteluissa käsitellään lisäksi sitä, millaista teknologiaa (esim. tietokone, tabletti, älypuhelin) osallistujilla on käytössään, millaisia kokemuksia käytöstä on ja millaisia asioita olisi tärkeää tutkia jatkossa. Osallistujat voivat valita millaisista asioista he haluavat kertoa sekä siitä, millaisia asioita he painottavat. Tutkija tekee kävelyiden aikana havaintoja ja kirjoittaa keskustelun sisällöistä kenttäpäiväkirjaa. Kasvokkaiset haastattelut nauhoitetaan ja kaikilta osallistujilta pyydetään suostumus tutkimukseen osallistumiseen ja keskustelujen nauhoittamiseen. Tutkimushanke kokonaisuudessaan toteutetaan vuosien 2021–2022 aikana.

Tutkimuksen hyödyt ja riskit

Tutkimukseen osallistumisesta ei ole Teille välitöntä hyötyä, mutta voitte olla osaltanne mukana edistämässä iäkkäiden ihmisten hyvinvointia ja kehittämässä teknologiaa ja sähköisiä palveluita vastaamaan paremmin iäkkäiden ihmisten tarpeita. Tutkimukseen ei sisälly terveydellisiä riskejä.

Luottamuksellisuus, tietojen käsittely ja säilyttäminen

Teistä kerättyjä tietoja käsitellään luottamuksellisesti tietosuojalain edellyttämällä tavalla. Täyttämänne suostumuslomake tallennetaan sähköisessä muodossa Tampereen yliopiston suojatulle levyasemalle projektikansioon, johon on pääsy vain osatutkimuksen johtajilla. Tutkimusaineistoa käsitellään tutkimuksessa ilman tietoja, joista Teidät voi tunnistaa.

Kirjalliseen muotoon tallennettua haastatteluaineistoa (litteroitu aineisto) säilytetään ilman tunnistetietoja suojatulla levypalvelimella, johon on pääsy vain Tampereen yliopiston tutkimusryhmän jäsenillä. Ääninauhat hävitetään sen jälkeen, kun teksti on tallennettu kirjalliseen muotoon. Kirjalliseen muotoon tallennettu aineisto **tallennetaan ilman tunnistetietoja Tietoarkistoon (FSD) tutkimuksen päätyttyä kuitenkin viimeistään vuoden 2025 lopussa.**

Tutkimuksen rahoittajatahot

Tutkimuksen rahoitus koostuu Tampereen yliopiston saamasta siemenrahoituksesta. Tutkimusta tehdään yhteistyössä Tampereen yliopiston rakennetun ympäristön, yhteiskuntatieteiden, tekniikan ja luonnontieteiden sekä informaatioteknologian ja viestinnän tiedekuntien tutkijoiden kanssa, mutta laadullisesta aineistonkeruusta ja aineiston käsittelystä vastaavat yhteiskuntatieteiden tiedekunnan terveystieteiden ja sosiaalipsykologian ryhmien tutkijat.

Vapaaehtoisuus

Tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista. Voitte keskeyttää osallistumisen koska tahansa syytä ilmoittamatta, tai peruuttaa suostumuksenne kokonaan. Suostumuksen peruuttaminen tarkoittaa, että tietonne poistetaan tutkimusaineistosta. Päätös kieltäytyä tutkimukseen osallistumisesta tai tutkimuksen keskeyttämisestä tai osallistumisen peruuttaminen ei aiheuta Teille mitään kielteisiä seuraamuksia. Tutkittavat osallistuvat tutkimukseen omalla vastuullaan.

Yksityisyys tutkimusjulkaisuissa ja tutkimuksen tuloksista tiedottaminen

Tutkimuksen tulokset esitetään tavalla, josta Teitä tai tutkimuksen aikana mainitseminen henkilöitä ei voida tunnistaa. Tutkimuksen materiaalia ei käytetä muuhun kuin tutkimuskäyttöön. Aineistoa ei luovuteta tutkimusryhmän ulkopuolisten käyttöön.

Lisätiedot

Lisätietoja tutkimuksesta voitte kysyä Outi Jolangilta, outi.jolanki@tuni.fi, +358 40 1901660, ja Rita Latikalta, rita.latikka@tuni.fi, +358 50 4313178.

Tutkimusryhmä ja yhteystiedot

Outi Jolanki, tutkimuspäällikkö, dosentti, outi.jolanki@tuni.fi
Atte Oksanen, professori, atte.oksanen@tuni.fi
Rita Latikka, tutkija, rita.latikka@tuni.fi
Outi Tamminen, projektitutkija, outi.tamminen@tuni.fi
Annirikka Rantala, tutkimusavustaja, annirikka.rantala@tuni.fi